

שבת עד

משה שווערד

1. שערים מצויינים בהלכה

שכן עני אוכל פתו בלא כתישה. פרש"י
דכתישה וראי אב מלאכה היא ובכלל
דש היא. ומפרש במהר"ם דס"ל לרש"י דאי
עכיד כתישה בהדי דש חייב על הכתישה בפני
עצמה כיון דהוה במשכן, כמו בזורה ובורר
ומרקד, ועי' ברמב"ן שמשמע שחייב אחת.
וכ"כ בתוס' רי"ד דהוא בכלל דש כיון שדומה
לה, וכותש דלא נהגי ככל אדם לא חשיבא
להתחייב עליה בפני עצמה. וכ"כ במאירי
כמשנה דכותש הוי תולדה דדש. וכ"כ ברכיני
חננאל דכותש אינה אלא כתולדות דמא. וכ"כ
בח"י הר"ן. ועי' כשפת אמת.

2. תוספות מסכת שבת דף עד עמוד א

שכן עני אוכל פתו בלא כתישה - וא"ת מ"מ ליחשיב כתישת סממנין דהוה במשכן ואף על גב דעני אוכל פתו בלא כתישה לענין סממנים מלאכה חשובה היא ואומר ר"י דלאו דוקא אוכל פתו אלא ה"ה דעני צובע בסממנים בלא כתישה וא"ת מרקד נמי לא ליתני שכן עני אוכל פתו בעיסה בלוסה כדאמר בסוף פרקין ויש לומר דרוב עניים אין אוכלין בלא הרקדה אלא שלענין חלה מצטרפין הסובין דקרינן ביה מלחם הארץ כיון דיש עניים שאוכלים בעיסה בלוסה ור"ת פירש בע"א ולא נתיישב לר"י.

3. חתם סופר מסכת שבת דף עד עמוד א

שכן עני אוכל פתו בלא כתישה, וכ' תוס' ה"ה צובע עני סממנים בלא כתישה, וצ"ל אף על גב דעכ"פ במשכן לא היו עושים כן דאין עניות במקום עשירות מ"מ בכל ציווי מלאכת המשכן לא הי' הכרח לכתותה דהוה סגי להו בלא"ה. וקיי"ל כאביי בהא כדמסיק מחזרתא כאביי, ומ"מ לקמן גבי תופרי יריעות מקשה ואפ"ל לפני מלך בשר ודם אין עושים כן, משום דעכ"פ אותה קשירה לא היתה במשכן איך נבדה אנו מלבנו אב מלאכה דקושר ומתיר שלא היתה במשכן כלל. וכן לקמן ריש פרק הזורק פריך מתני לודאה איש איש ממלאכתו ע"ש דאיך נבדה מלאכת זורק שהרי לא היתה במשכן, אבל הכא נהפוך לא נחשוב הכותש אף על גב דהוה במשכן מ"מ לא היה מוכרחת למלאכת המשכן דהוה סגי להו בלא כתישה וק"ל. והיותר נכון בזה לפע"ד הוא דהרי בודאי במדבר לא חרשו וזרעו סממנים והתכלת הביאו עמם ממצרים כמו עצי שטים, ורק אנו מחשבים עשיית התכלת מתחילתו ע"י זריעה וקצירה וטחינה וכדומה, וא"כ אותו התכלת שהוציאו עמהם ממצרים מאן לימא לן שלא נעשה כמעשה עניים בלי כתישה ואין לנו לבדות מלאכת כתישה לעשותה אב מלאכה משא"כ קושר ומתיר דלקמן וזריקת דר"פ הזורק דנילף מעושי מלאכת המשכן בשעת עשייתם אז בודאי לא הי' עושים מה שאין עושים לפני מלך בשר ודם והוא האמת לפע"ד, ומיהו בפ' התכלת ילפינן צביעת תכלת דציצית לשמה מדכתיב כליל תכלת במשכן א"כ איך הוציאו צבע ממצרים ולא נצבע לשמה:

4. תוספות מסכת שבת דף עד עמוד א

היו לפניו שני מיני אוכלין גרסי' - וכן פירש ר"ח דבאוכל מתוך אוכל שייכא ברירה שבורר אותו שאינו חפץ לאכול מתוך אותו שרוצה לאכול דאיתו שאינו חפץ בו חשיב פסולת לגבי אותו שחפץ לאכול, וכן משמע בירושלמי דגרס הבורר אוכלים מתוך אוכלים חזקה אמר כו'.

5. פני יהושע מסכת שבת דף עד עמוד א

בגמרא ת"ר היו לפניו מיני אוכלין וכו'. פירש"י דלא גרסינן שני. ולפי משמעות התוס' דהא דלא גרס רש"י שני היינו משום דסבר דבאוכל מתוך אוכל לא שייך ברירה ... דאפשר דלדינא לרש"י נמי שייך ברירה בשני מיני אוכלין לאיסורא לכתחילה אליבא דכו"ע כשהוא דרך ברירה ולענין חיובא או פטורא תליא בפלוגתא דחזקה ורבי יוחנן דירושלמי, אלא הא דלא גרס רש"י בהך ברייתא דשמעתין שני מיני אוכלין היינו משום דאי הוי גרסינן לה לא הוי מקשה שפיר מאי קאמר דהא ודאי שפיר קאמר דבשני מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומניח דלא מיקרי ברירה בכהאי גוונא בשני מיני אוכלין והא דקתני בסופא לא יבורר ואם בירר חייב חטאת לאו אשני מיני אוכלין דלעיל קאי אלא אסתם ברירה דעלמא קאי דהיינו בברירת אוכלין מתוך פסולת ממש דשייך בהו חיובא ופטורא כגון בקנן ותמחין או בנפה וכברה או לאוצר ...

6. ט"ז אורח חיים סימן שיט ס"ק יב

...בפרק כ"ג כתבו התו' היו לפניו ב' מיני אוכלים גרסי' כו' עכ"ל ונרא' לכאורה דר"ל דאין שייך ברירה אלא במידי דאוכל אבל בשאר דברים כגון לבורר כלי מתוך כלים אין שייך בזה איסור ברירה' וכ"מ מכל הנזכ' באיסור בורר נקטוה במידי דאכילה וע"כ לא נקט התנא סתם היו לפניו ב' מינים אלא אוכלים דוקא. אלא דאיתא בגמ' אח"כ שם אמר רבא האי מאן דעביד חביצה/חביטא/חייב משום ז' חטאות וחשיב רש"י בורר ביניה' דהיינו בורר הצרורי' הגסות מתוכן כו'. וא"כ צ"ל הא דכתבו התו' מיני אוכלין גרסי' לרבנותא דאפ"ל באוכל מתוך אוכל אמרינן דהנשאר הוה פסולת:

7. ערוך השולחן אורח חיים הלכות שבת סימן שיט סעיף ז

חיובא דבורר לאו דוקא במיני אוכלין דהא אמרינן בשבת [ע"ד:] אמר רבא האי מאן דעביד חביתא חייב ז' חטאות האי מאן דעביד תנורא חייב ח' חטאות האי מאן דעביד חלתא חייב י"א חטאות ופירש"י [ד"ה שבע חטאות] בחביתא בירר הצורות הגסות מתוכן הרי שתיים ובתנורא פ"ג כן ובחלתא כתב כוורת של קנים וכו' בירר יפות ה"ז בורר וכו' ע"ש הרי שבכל דבר שייך ברירה והסברא כן הוא דהא במשכן הוה ברירה בסממנים וגם הם אינן לאכילה [וכ"כ הט"ז סק"ב]:

8. ערוך השולחן אורח חיים הלכות שבת סימן שיט סעיף ח

ולפ"ז יש לשאול שאלה גדולה דאיך מצאנו ידינו ורגלינו בכמה דברים כגון שמונחים מעורבים כפות ומזלגות וסכינים ואנו צריכים כעת לסכינים ובוררים הסכינים מביניהם או הכפות או המזלגות וכן כשתלויים הרבה בגדים על הכותל ונצרך לשנים ושלשה בגדים ונוטלין מהכותל כל הבגדים ובוררין הבגדים הצריכים והשאר תולין על הכותל בחזרה וכן אם היו מונחים הרבה ספרים מעורבין זה על גבי זה וצריך כעת לאיזה ספרים ובוררין ונוטלין וכן על השלחן אצל העשירים יש כמה מיני קערות קטנות וגדולות ולכל מאכל בוררין קערות שונות וכיוצא בזה כמה עניינים ואם יש ברירה בכל דבר לא מצאנו ידינו ורגלינו בהרבה עניינים:

9. ערוך השולחן אורח חיים הלכות שבת סימן שיט סעיף ט

ותשובת דבר זה משני פנים **האחד** בדבר הניכר הרבה לעין הרואה לא שייך לומר בזה ברירה שאין זה ברירה אלא נטילה בעלמא וכל אלו הדברים שחשבנו הם נראים לעין כמו בבגדים וכלים וספרים כמובן ואין לומר הא גם שני מיני פירות נראים לעין כמו תאנים וענבים דאינו כן דמתוך קטנותן וריבויין צריכין לברור זה מזה משא"כ בבגדים וכלים וספרים **והשני** שהרי יתבאר דבשעת האכילה יכול ליטול אוכל מתוך הפסולת ולאכול שאין זה דרך ברירה ודרך האכילה בכך וממילא דבכל הדברים שאנו צריכין כעת ללבוש הבגדים ולהשתמש בהכלים וללמוד בהספרים הוי כשעת אכילה ולא שייך בזה ברירה [ובוודאי לברור ספרים זה מזה כדי להעמידן על מקומן או בגדים זה מזה כדי לתלותן וכן בכלים אין היתר לטעם זה אבל לטעם הראשון אין איסור בדבר ויש לעיין בזה ודו"ק]:

10. תוספות מסכת שבת דף עד עמוד א

וכי מותר לאפות פחות מכשיעור - והמתרץ ס"ד דפחות מכשיעור הוי דרך אכילה.

11. תוספות הרא"ש מסכת שבת דף עד עמוד א

וכי מותר לאפות פחות מכשיעור. ורב חסדא לא חשיב ליה פירכא משום דפחות מכשיעור הוה דרך אכילה ולא מקרי בורר.

12. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף עד עמוד א

בורר ואוכל פחות מכשיעור. פירוש ואפי' בנפה וכברה, דקסבר דכל פחות מכשיעור אין עליו שם ברירה כלל אלא כמכשיר ומתקן אכילתו, ומיהו לא התיר רב חסדא אלא לכו ביום כי חס לתקון שבת, ואפי' הכי אתקיף ליה רב יוסף שזה דינו כאופה פחות מכשיעור שהוא אסור ואפי' מן התורה למאן דאמר במסכת יומא (ע"ד א') דחצי שיעור אסור מן התורה, כן פרש"י ז"ל, ומיהו במעביר פחות מארבע אמות ליכא אלא איסורא דרבנן כדמוכח בכל דוכתא, **דבהא ליכא שום עקירת חפץ ממקומו**.

13. שפת אמת על שבת דף ב/א

שם במשנה שניהם פטורין לכאורה נראה דמ"מ אסור מן התורה כמו כל חצי שיעור בפרט העוקר דחזי לעשות גם הנחה. וכן ה"א אפשר לפרש הא דאמר' בגמ' פטורי דאתי לידי חיוב חטאת קא חשיב משום דמדאורייתא אסור. ודלא אתי לחטאת כגון הנחה לפי רש"י דמה"ת מותר לא חשיב. אכן מרש"י משמע וכ"כ הרא"ש בהדיא דרק מדרבנן אסור. וגם בכל שיעורי דשבת לא מצאתי מפורש בגמ' שיהי' איסור תורה בפחות משיעור משום דחזי לאצטרופי. וי"ל דדוקא באיסורי אכילה ח"ש אסור מקרא דכל חלב ... **אכן ברש"י לקמן (עד.) מבואר דגם באיסורי שבת ח"ש אסור מה"ת ... מיהו נראה דהכא לא מיקרי חצי שיעור אלא חצי מלאכה ולא נאסר זה כלל.** משא"כ לחצי כזית חלב דאיסור הוא וחסר השיעור. ובלשון הרמב"ם (פי"ב מה"ש ה"ט) משמע דעקירה בלבד או הנחה. דינו כחצי שיעור ע"ש. [שהביא הכל בבבא אחת] וכ"מ קצת בטור (סי' שמ"ז). ולשון הסמ"ג (לאוין ס"ה) צ"ע בזה:

14. שערים מצויינים בהלכה

✓ ויש לי לעורר סגמי לקמן (קנ"ג). מי שהחשיך לו בדרך נוחן כיסו לנכרי וכו'. ואיחא כגמי (שס), עוד עצה אחרת היתה, ולא רצו חכמים לגלותה, מה הוא, מוליכה פחות פחות מר' אמות, והשתא אי נימא דחצי שיעור אסור מה"ת גם באיסור הוצאה, א"כ כשעוקר הרי הוא עושה חצי שיעור, ולא מצינו שהתירו חז"ל איסור תורה בהפסד מרובה. שוב ראיתי דכבר הקשה כן הפמ"ג שם (ד"ה עוד אשיב).

15. רמב"ם הלכות שבת פרק א הלכה ג

וכל מקום שנאמר שהעושה דבר זה פטור הרי זה פטור מן הכרת ומן הסקילה ומן הקרבן אבל אסור לעשות אותו דבר בשבת ואיסורו מדברי סופרים הרחקה מן המלאכה, והעושה אותו בזדון מכין אותו מכת מרדות, וכן כל מקום שנאמר אין עושין כך וכך או אסור לעשות כך וכך בשבת העושה אותו דבר בזדון מכין אותו מכת מרדות.

16. חתם סופר מסכת שבת דף עד עמוד א

כי מותר לאפות פחות מכשיעור. עיין המגיה במשנה למלך ריש פי"ח מהל' שבת דדחי מכאן דברי ח"צ סי' פ"ו דס"ל לגזוז שער אחד וכדומה מותר דאין חצי שיעור אסור מן התורה אלא באיסורי אכילה והכא משמע באיסורי שבת נמי אסור, ומ"מ עיין מ"ש פנ"י לקמן ר"פ המוציא יין. ויש לחלק באופן אחר דוקא שיעורי הלכה למשה מסיני הרמוזים בקרא ארץ חטה, ומהם תאנה שהוא כגרוגרת להוצאת שבת וכולהי איתנהו בכלל איסור דחצי שיעור מכל חלב, מה שאין כן אינן שמסרן לחכמים כגון גזיזת ב' שערות י"ל ח"ש מותר לגמרי...

17. שערים מצויינים בהלכה

בורר ואוכל אוכל מתוך הפסולת. ע"י בשכיחת השבת (בורר סק"ב) שחקר

אם הטעם משום דהוה שינוי או משום שהוא דרך אכילה, ומדברי החוס' כאן נראה משום דהוה שינוי. אבל בחי' הריטב"א מפרש בשעשה לשעתו לאכול מיד, שנוטל האוכל לאוכלו אינו נראה כבורר אלא שנוטל מה שבא רצח לתת לפיו. וכ"כ בחי' הר"ן דלאכול לאתרו כשהוא אוכל מתוך הפסולת אינו אלא דרך אכילה דבהתיירא עסיק, ואינו אלא כמתעסק באכילה.

18. ביאור הלכה סימן שיט ד"ה * לאכול מיד

לאכול מיד - הנה בספר ישועות יעקב הקשה בעיקר מלאכת בורר אפילו בורר פסולת מתוך אוכל אמאי חייב הרי הוא מלאכה שאין צריך לגופה דהרי אינו צריך להפסולת כלל אלא שבוררו כדי לדחות הנזק מעליו והרי הוא כמוצא את המת לקוברו ותיירץ דענין מלאכת בורר הוא שהפסולת אינו ראוי לאכילה וגם האוכל אין ראוי כ"כ לאכילה עם הפסולת שבתוכו גלל כן הוא מפריד הפסולת מן האוכל וא"כ המלאכה אינה נקראת על ברירת הפסולת רק דמתקן האוכל שיהיה ראוי לאכילה וזהו מלאכה הצריכה לגוף האוכל דמשוי ליה אוכל גמור ולפ"ז דוקא פסולת מתוך אוכל דאין ראוי לאכילה כלל מתחלה ומשוי ליה אוכל ע"י הברירה הזאת אבל בשני מיני אוכלין כשמפריד האוכל השני מחמת שאינו רוצה לאכול חשוב משאצ"ל כיון דאוכל זה שרוצה לאכול כעת ראוי לאכילה אף אם לא נפרד האוכל השני ופרידתו הוא רק מחמת שכעת אין נפשו חשקה בו הוי משאצ"ל עכ"ל

19. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיט סעיף א

* הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים * ובורר מין ממין אחר, (א) א בנפה ובכברה חייב; * (ב) בקנון ובתמחוי, פטור אבל אסור. (ג) ואם ביררם בידו * כדי <א> לאכול ב' לאתרו, מותר. הגה: * (ד) וכל מה שבורר (ה) לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד, מקרי לאתרו (המגיד פ"ח ור"י ני"ב ח"ה וב"י וטור ורא"ש). (ו) ואפילו אחרים אוכלים עמו, שרי (תוספות פ' כלל גדול). ולכן ג מותר (ז) לברור הירק שקורין שלאטי"ן * (ח) מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה (ב"י סי' שכ"א).

20. משנה ברורה סימן שיט ס"ק ד

(ד) וכל מה שבורר וכו' - ר"ל אפילו יאריך זמן הסעודה כמה שעות מקרי לאתרו כיון שהברירה היא סמוך לסעודה:

21. משנה ברורה סימן שיט ס"ק ה

(ה) לצורך וכו' - ואם כונתו כדי שישתייר גם אחר סעודה או על סעודה אחרת חייב חטאת [טור] אך אם ממילא נשתייר מברירתו עד לאתרו הסעודה [ה] אין בכך כלום כיון שכבר בירר בהיתר:

22. רא"ש מסכת שבת פרק ז סימן ה

הטוחן אמר רב פפא האי מאן דפריס סילקא בשבת חייב משום טוחן... ומה שפרש"י דפריס סילקא שמחתך ירקות דק דק פירוש תמוה הוא דבר שהוא אוכל ומחתך אותו דק דק אין שייך ביה טחינה

23. תוספות מסכת שבת דף עד עמוד ב

האי מאן דפריס סילקא - דוקא בסילקא שייך טחינה אבל שאר אוכלין שרי.

24. תוספות הרא"ש מסכת שבת דף עד עמוד ב

האי מאן דפריס סילקא חייב. דוקא בסילקא שייך טחינה שכן דרכה בכך אבל בשאר אוכלים שרי.

25. חידושי הריטב"א מסכת שבת דף עד עמוד ב

האי מאן דפריס סילקא חייב משום טוחן. פירש ר"י ז"ל דדוקא בהא שאינו אוכל כמות שהוא חי, אבל בפת וכיוצא בו שראוי לאוכלו לאלתר הרי הוא מותר, וכן הורה רבינו בשם רבו הגדול ז"ל.

26. אגלי טל [מלאכת טוחן ס"ק יז אות ב]

[דטחינה באוכל אינה משנה עצם הדבר, משא"כ בבישול דמשנה עצם הדבר בכל ציור]

27. שפת אמת מסכת שבת דף עד עמוד ב

שם בגמ' אמר ר"א כו' האי מאן דשדא סיכתא לאתונא חייב משום מבשל והא דלא מחייב ג"כ משום מכה בפטיש דגומר מלאכת היתד משום דפירש"י לקמן בהא דאמר' דמאן דעבד תנורא חייב שמונה דחייב מכה בפטיש אינו אלא כשעושה בידים ולא כשנגמר מאליו בתנור ולולי דבריו י"ל עוד דמכה בפטיש אינו חייב אלא היכא דמצד עצמו אינו מלאכה חייב משום דגומר הכלי אבל הכא דיש עלי' תורת מלאכה מצד עצמה משום מבשל לא מחייב משום מכה בפטיש ובוזה יתיישב ג"כ לקמן בהא דתנור [וכן משמע לקמן (ק"ב ב) בפלוגתא דרב ושמואל במסתת ועושה נקב בלול ובמעיל שופתא בקופינא דמרא דלרב דמחייב משום בונה ליכא משום מכה בפטיש ע"ש וכ"כ המאירי לקמן סו"פ הבונה ע"ש וכ"מ ביראים (סי' ק"ב) דאפי' בכלי דפטור משום בונה מ"מ אין לחייב משום מכה בפטיש כיון שלא הי' נגמר מקודם אכן בלח"מ (פ"י מה"ש ה' י"ד) מפרש דלרב חייב משום בונה ומשום מכה בפטיש וכן צ"ל לשיטת רש"י הנ"ל]:

28. שו"ת רדב"ז חלק ב סימן תרפה

שאלת עלה דגרסינן בשבת שכן צדי חלזון היו קושרין ומתירין הרשתות לצוד אותו ושאלת מהיכן היה להם חלזון שיוכלו לצודו והלא לא היה נמצא אלא בחלקו של זבולון וכי אפשר היה לבוא לארץ ישראל לצודו. תשובה אין זו צריכה לפנים שהרי החלזון מצוי בים ובחלקו של זבולון היה עולה מאליו מן הים אל היבשה והיו מלקטין אותו ואחר שגלו ישראל לא היה עולה והשאר נבזוראדן בארץ מדלת העם לכורמים ולענבים וארז"ל אלו צדי חלזון משמע שהיו צריכין לצודו וכן במעשה המשכן היו סמוכים לים הקדמוני ים סוף שהרי אין בין ים סוף להר סיני אלא דבר מועט והיו הולכים לים סוף וצדין אותו שהיה נמצא שם והיינו שלא הוצרכו לומר בחלזון כאשר אמרו בתחש לפי שהיה מצוי ואפשר שעד היום הוא מצוי אלא שאין מכירין אותו או שאין יודעין לצודו גם כי אינם צריכים לו שצבע הדומה לתכלת מצוי הרבה דהיינו איסטס הנקרא בערבי ניל וצובעין אותו באופן אומנות שאינו עובר אפילו על ידי גיהון.

29. שפת אמת מסכת שבת דף עד עמוד ב

שם בגמ' שכן צדי חלזון קושרין ומתירין לכאורה מאי צידת חלזון חי' שם גבי מלאכת המשכן הלא נצטוו להביא תכלת וכל א' הביא מאשר נמצא בידו כדכתיב וכל א"נ אתו תכלת וגו' הביאו [וגם לפמ"ש התוס' במנחות (מ"ב ב) דבגדי כהונה בעינן צביעה לשמה מ"מ קשה כיון דמבגדי כהונה לא ילפינן כמ"ש בסמוך אלא ממלאכת המשכן דהיינו לצורך היריעות והפרוכת ולזה הביאו מן הנמצא בידם ולא היו צריכין לצידת חלזון]:

30. פני יהושע מסכת שבת דף עה עמוד א

פיסקא בעד צבי ת"ר הצד חלזון והפוצעו וכו'. וכתבו בתוס' צ"ע דבירושלמי משמע דהצד חלזון לא מחייב משום צידה עכ"ל. ואחר העיון ראיתי דלשון הירושלמי גופא תמוה דלא יהיב טעמא בעד חלזון למה לא יהא חייב משום צידה דנהי דמסיק התם דאתי כמ"ד דתחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה ולא שייך בה צידה, א"כ נראה מזה שבא לומר דלא אשכחן צידה במשכן דבעזים ובאילים מאדמים שהן מין בהמה לא שייך בהו צידה שמצויין בבתים אכתי תיקשי ממה נפשך אם נאמר דכיון דלא הוי במשכן לא לחייב עליה א"כ אפילו בעד צבי נמי לפטור, אלא על כרחך דאע"ג שלא היו צריכין למשכן בצידה אפ"ה כיון דאשכחן במשכן דברים דשייך בהו צידה מש"ה מיקרי מלאכה חשובה וחייב כדאשכחן בזורע וחורש דמסתמא לא היו זורעין וחורשין אותן הסמנין שהיו צריכין למשכן אלא שהיה מצוי בידן אפ"ה כיון דשייך זריעה וחרישה באותן מינין חייב א"כ ה"ה לצידה א"כ בחלזון אמאי ליפטר דנהי דמסתמא לא היו צדין החלזון במדבר אלא שכבר היה מצוי בידם ע"י תגרי אומות העולם או שהוציאו ממצרים כדאשכחן להדיא בעצי שטים ובנסכים א"כ ה"ה לחלזון וכיון שהוא מין דשייך ביה צידה ליחייב: והנראה לענ"ד בזה דהתוס' לשיטתייהו שכתבו בפרק קמא [דף י"ז ע"ב ד"ה אין] במשנה דאין פורסין מצודה דאפילו פורס מצודה בשבת אינו חייב חטאת אא"כ צד מיד בשעת פריסה ונתכין לכך וכדמוקי להדיא בירושלמי בפורס בחורשין שמצויין שם הרבה שיצודו בוודאי וא"כ אפשר לומר דלא שייך הך מילתא בצידת חלזון שאינו מצוי כ"כ לצודו בשעת פריסה ממש. מיהו הא דמייית בירושלמי האי דתחש נראה דודאי אי הוי אשכחן צידה בתחשים במשכן ממילא הוי שמעינן דחייב אפילו בכ"ג דתחשים ודאי אין מצויין אלא כיון דלקושטא דמילתא סובר הירושלמי דתחש בריה בפני עצמו היה מש"ה סובר הירושלמי דלא שייך צידה אלא בדבר שנוצד בשעת פריסה וא"כ אין לחייב בצידת חלזון כיון שאין יודע אם יצוד מיד דמקשה בפ"ק דירושלמי. אבל מ"מ בצידת צבי חייב אם יצוד בשעת פריסה ונתכין לכך כגון בחורשין ובכ"ג הוי שפיר מלאכה כיון שענין צידה מיהא הוי במשכן בחלזון, כן נראה לי בשיטת הירושלמי ודו"ק: